

4. Zakon pro derzhavnu prokuraturu, pryiniaty Natsionalnoiu Asambleieiu Respubliki Sloveniia na svoiemu zasidanni 12 lypnia 2011 roku [Law on the State Prosecutor's Office, adopted by the National Assembly of the Republic of Slovenia at its sitting on 12 July 2011]. URL: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradnilist-rs/vsebinska/104629> [in Slovak].
5. Kostenko, S.K. (2019) Stvorennia orhaniv prokuratorskoho vriaduvannia ta problema dosiahnennia yevropeiskykh standartiv nezalezhnosti prokurora [Establishment of prosecutorial governing bodies and the problem of achieving European standards of prosecutorial independence]. *Aktualni problemy vitchyznanoi yurysprudentsii*. № 1. P.200–206 [in Ukrainian].
6. Moisyk, V. (2008) Do pytannia reformuvannia ukraïnskoi prokuratury [On the issue of reforming the Ukrainian prosecutor's office]. *Holos Ukrainy*. 13 travnia (№ 89). P. 8–9 [in Ukrainian].
7. Nevzorov, O.B. (2016) Zarubizhnyi dosvid vyznachennia administratyvno-pravovoho statusu prokuratury [Foreign experience in determining the administrative and legal status of the prosecutor's office]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. № 1. Tom 2. Vyp. 1. Ch. 2. P. 114–117 [in Ukrainian].
8. Plakhina, I.V. (2014) Osoblyvosti orhaniv prokuratury v zarubizhnykh krainakh [Features of prosecutor's offices in foreign countries]. *Chasopys Akademii advokatury Ukrainy*. № 4 (25). Tom. 7. P. 37–43 [in Ukrainian].
9. Kholodnytskiy, N. (2014) Zarozhennia yevropeiskoi kontseptsii prokuratury ta yii retseptsiia u Spoluchenykh Shtatakh Ameryky [The origin of the European concept of the prosecutor's office and its reception in the United States]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia yurydychna*. Vypusk 59. P.141–147 [in Ukrainian].
10. Khorsunenka, O.V. (2018) Prokuratura Ukrainy ta krain-chleniv Yevropeiskoho Soiuzu: porivnialne doslidzhennia [The Prosecutor's Office of Ukraine and the Member States of the European Union: a comparative study]; dys. ... kand. yuryd. nauk.: spets. 12.00.10 «sudoustrii; prokuratura ta advokatura»; Instytut derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy; Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiiia» MON Ukrainy. Kyiv. 224 p. [in Ukrainian].
11. Chaplynska, Yu. (2016) Dosvid Frantsii ta Nimechchyny v reformuvanni orhaniv prokuratury ta mozhlyvosti yoho vykorystannia v Ukraini [The experience of France and Germany in reforming the prosecutor's office and the possibility of its use in Ukraine]. *Visegrad Journal on Human Rights*. 6 (3). P. 136–140 [in Ukrainian].
12. Prawo o prokuraturze: Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. / Dzennik ustaw. 2016. poz. 177. URL: <http://isap.sejm.gov.pl/DetaileServlet?id=WDU2016000177> [in Polish].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.2.16>

ПРИПИНЕННЯ ДІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ АКТИВ: ПОНЯТТЯ Й ПІДСТАВИ

Олена Мілієнко

кандидат юридичних наук,

*здобувач наукового ступеня доктора наук кафедри адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)*

ORCID ID: 0000-0002-3364-1774

Анотація. Статтю присвячено аналізу поняття й підстав припинення дії адміністративних актів. Констатовано, що припинення дії адміністративного акта – це момент, із якого він перестає впливати на права, обов'язки чи законні інтереси осіб, тобто стає неможливою реалізація приписів, що в ньому містяться.

Більш обґрунтованим визнано поділ підстав припинення дії адміністративних актів на фактичні та юридичні, оскільки саме цей поділ дає змогу найефективніше дослідити способи припинення дії індивідуальних адміністративних актів. Указано, що фактичне припинення чинності адміністративних актів відбувається саме собою, автоматично, у зв'язку з настанням певного факту або юридичної події, пов'язаних із виконанням (реалізацією) адміністративного акта, тому немає потреби в спеціальному волевиявленні або виданні адміністративного акта, спрямованого на їх припинення.

Підставами припинення адміністративним актом чинності визначено: а) виконання адміністративного акта; б) припинення дії адміністративного акта у зв'язку із закінченням строку чи з інших причин; в) відкликання правомірною адміністративного акта адміністративним органом, що його видав; г) визнання недійсним протиправного адміністративного акта адміністративним органом, що його видав; д) скасування протиправного адміністративного акта в порядку адміністративного оскарження або судом.

Ключові слова: припинення, адміністративний акт, скасування адміністративного акта, фактичне припинення, юридичне припинення, підстави припинення адміністративного акта.

TERMINATION OF ADMINISTRATIVE ACTS: CONCEPTS AND GROUNDS

Olena Milienko

Candidate of Law Sciences,

*Candidate for the degree of Doctor of Sciences at the Department of Administrative and Commercial Law
Zaporizhia National University (Zaporizhia, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-3364-1774

Abstract. The article is devoted to the analysis of the concept and grounds for termination of administrative acts. It is stated that the termination of an administrative act is the moment from which it ceases to affect the rights, obligations or legitimate interests of individuals, ie it becomes impossible to implement the provisions contained therein.

The division of the grounds for termination of administrative acts into factual and legal ones is considered to be more substantiated, as this division allows to most effectively investigate the ways of termination of individual administrative acts.

It is stated that the actual termination of administrative acts occurs by itself, automatically, in connection with the occurrence of a certain fact or legal event related to the implementation (implementation) of an administrative act, and therefore there is no need for special will or issuance of an administrative act on their termination. The grounds for termination of an administrative act are determined by: a) execution of an administrative act; b) termination of an administrative act in connection with the expiration of the term or for other reasons; c) revocation of a lawful administrative act by the administrative body that issued it; d) invalidation of an illegal administrative act by the administrative body that issued it; e) cancellation of an illegal administrative act by way of an administrative appeal or by a court.

Key words: termination, administrative act, cancellation of administrative act, actual termination, legal termination, grounds for termination of administrative act.

WYGAŚNIĘCIE AKTÓW ADMINISTRACYJNYCH: POJĘCIE I PODSTAWY

Olena Milienko

*kandydat nauk prawnych, studentka Katedry Prawa Administracyjnego i Gospodarczego Zaporoskiego
Uniwersytetu Narodowego*

orcid <https://orcid.org/0000-0002-3364-1774>

Adnotacja. Artykuł poświęcony jest analizie pojęcia i podstaw wygaśnięcia aktów administracyjnych. Stwierdza się, że wygaśnięcie aktu administracyjnego jest momentem, od którego przestaje on wpływać na prawa, obowiązki lub uzasadnione interesy osób, tj. staje się niemożliwa realizacja zawartych w nim przepisów.

Za bardziej uzasadniony uznaje się podział podstaw wygaśnięcia aktów administracyjnych na faktyczne i prawne, ponieważ właśnie ten podział pozwala najskuteczniej zbadać sposoby wygaśnięcia poszczególnych aktów administracyjnych. Stwierdzono, że faktyczne wygaśnięcie aktów administracyjnych następuje samoistnie, automatycznie, w związku z wystąpieniem określonego faktu lub zdarzenia prawnego związanego z wykonaniem (realizacją) aktu administracyjnego, a zatem nie ma potrzeby specjalnego oświadczenia woli ani wydania aktu administracyjnego mającego na celu ich wygaśnięcie.

Podstawami wygaśnięcia aktu administracyjnego są: a) wykonanie aktu administracyjnego; b) wypowiedzenie aktu administracyjnego z powodu wygaśnięcia lub z innych powodów; c) cofnięcie prawomocnego aktu administracyjnego przez organ administracyjny, który go wydał; d) unieważnienie bezprawnego aktu administracyjnego przez organ administracyjny, który go wydał; e) cofnięcie bezprawnego aktu administracyjnego w trybie odwołania administracyjnego lub przez Sąd.

Słowa kluczowe: wygaśnięcie, akt administracyjny, cofnięcie aktu administracyjnego, wygaśnięcie faktyczne, wygaśnięcie prawne, podstawy wygaśnięcia aktu administracyjnego.

Вступ. Як слушно вказано в спеціальній літературі, у суспільному житті може виникати потреба щодо припинення дії адміністративного акта й не лише з метою відновлення стану законності, а й з метою захисту публічних інтересів. Зокрема, В. Тимошук наголошує, що в цій частині українське законодавство має суттєві прогалини, оскільки залишаються невизначеними підстави та процедура такого припинення дії адміністративних актів. Як наслідок, з одного боку, є майже необмеженим розсуд адміністративних органів щодо припинення дії (скасування, визнання недійсними, відкликання, визнання нечинними тощо) адміністративних актів, якщо адміністративні органи дозволяють собі діяти свавільно. З іншого боку, очевидно, що суспільству й державі дійсно необхідне регулювання, яке б надавало легітимні можливості адміністративним органам щодо відкликання неефективних (хоча й правомірних) рішень, гарантуючи при цьому захист прав і законних інтересів приватних осіб (Тимошук, 2010: 185).

Основна частина. Загалом вивченням нормативно-правових і підзаконних актів займалося чимало вчених, зокрема це питання висвітлено в роботах О. Пушняка, О. Пономаренка, М. Щирби, О. Плечій та ін. Поняття ж припинення дії адміністративних актів досліджувалися в працях таких українських учених, як В. Тимошук (Тимошук, 2010: 185–199), А. Школик (Школик, 2013: 176–181), С. Рабінович (Рабінович, 2014: 168–177), А. Євстигнєєв (Євстигнєєв, 2006: 31–33), І. Козій (Козій, 2013) та ін. Крім того, доцільно відзначити німецьких дослідників І. Ріхтера та Г. Шупперта й навчальний посібник цих авторів «Судова практика з адміністративного права», у якому детально проаналізовано німецький досвід відкликання та скасування адміністративних актів (Ріхтер, Шупперт, 2000: 283–317).

Мета наукової статті – з огляду на те що в українській науковій літературі питання припинення дії саме адміністративних актів досліджується досить фрагментарно, проаналізувати як це питання вирішується щодо нормативних актів загалом.

Припинення дії адміністративних актів: визначення категорії

Припинення дії нормативно-правового акта визначається окремими дослідниками як волевиявлення уповноваженого суб'єкта, що легалізоване в установленій законом правотворчій або іншій формі, про визнання завершеності регулятивної функціональності акта й виключення його подальшої реалізації або скасування попередніх (Апраткин, 2011: 9). Інші вказують, що припинення дії (утрата сили) або інше обмеження меж дії правових актів означає, що за зазначеними законом межами приписи цього акта не можуть бути застосовані (Мицкевич, 1967).

Також існує думка, згідно з якою припинення дії нормативно-правового акта – це волевиявлення уповноваженого суб'єкта, що легалізоване в установленій законом правотворчій або іншій формі, про визнання завершеності регулятивної функціональності акта й виключення його подальшої реалізації або скасування попередніх результатів (Апраткин, 2011: 9).

Крім того, у спеціальній літературі вказується, що припинення дії акта – це офіційно заявлене закінчення випадків виникнення (зміни, припинення) передбачених актом правовідносин, причому ці випадки за точно встановлений момент припинення переходити не можуть, але дія акта як відповідна йому поведінка адресатів продовжується й за цей момент у невизначене майбутнє (Белкін, 1993: 5).

Щодо припинення дії адміністративного акта проведений аналіз спеціальної літератури засвідчив, що більшість авторів визначають його як момент, із якого він перестає впливати на права, обов'язки чи законні інтереси осіб, тобто стає неможливою реалізація приписів, що в ньому містяться (Адміністративне право України. Повний курс : підручник, 2018: 165). Такий підхід поділяє й зарубіжний законодавець. Зокрема, § 43 Закону ФРН «Про адміністративну процедуру» закріплює, що адміністративний акт діє стосовно тієї особи, якій він призначений або яку він зачіпає, починаючи з того моменту, у який він був проголошений цій особі. Адміністративний акт діє саме з тим змістом, із яким він проголошується.

Класифікація підстав припинення адміністративних актів

Припинення дії адміністративних актів відбувається на основі певних підстав, щодо переліку та класифікації яких існують різні позиції в науковій літературі. Зокрема, окремі вчені стверджують, що припинення дії адміністративних актів відбувається на основі певних підстав, які можуть бути розподілені на фактичні (відбувається саме собою, автоматично, у зв'язку з настанням певного факту, тому немає потреби в спеціальному волевиявленні, виданні акта, спрямованого на їх припинення) та юридичні (Адміністративне право України. Повний курс : підручник, 2018: 165–166).

В. Тимошук пропонує поділяти підстави припинення дії адміністративних актів на «нормальні» (ординарні, об'єктивні) та «дострокові» (Тимошук, 2010: 158). Проте О. Мандюк такий поділ вважає недосконалим і таким, що не дає змоги чітко розмежувати одну групу підстав від іншої. Автор зазначає, що адміністративні акти, які приймаються з конкретно встановленим строком дії (наприклад, до певної дати), у разі будь-якого припинення дії, крім настання цієї дати, можна було б уважати достроковим припиненням дії акта і при такій інтерпретації цього поділу його можна було б уважати обґрунтованим і логічним (Мандюк, 2017: 140).

Так само вчений піддає критиці позицію В. Тимошука, який до «дострокових» підстав припинення дії акта зараховує лише скасування (відкликання, визнання недійсним). Зокрема, дослідник підкреслює, що «не зрозуміло, чому введення в законну силу нового адміністративного акта є «нормальною» підставою, а скасування акта – «достроковою» підставою, адже й у першому, і в другому випадку має місце прийняття індивідуального адміністративного акта й в обох випадках дія акта припиняється швидше, ніж це передбачено в самому акті» (Тимошук, 2010: 160).

Узагальнивши напрацювання юридичної літератури та практики, О. Плечій стверджує, що кінцевими моментами припинення (закінчення) дії актів є: дата, строки, указані в акті; момент скасування нормативно-правового акта органом, який його прийняв, вищим, спеціально уповноваженим на те органом (Конституційним Судом, судом загальної юрисдикції); моментом прийняття, набрання чинності іншим актом, який регулює ті ж або подібні відносини (з указівкою на скасування або без такої) (Пчелій, 2002: 72).

Отже, проведений аналіз указує на відсутність єдиного підходу в досліджуваному питанні, проте, на нашу думку, більш обґрунтованим є поділ підстав припинення дії адміністративних актів на фактичні та юридичні, оскільки саме цей поділ дає змогу найефективніше дослідити способи припинення дії індивідуальних адміністративних актів. Аналогічної позиції щодо розгляду підстав припинення дії індивідуальних адміністративних актів дотримується більшість науковців (Стариков, 2002: 290–291; Яхин, 2004: 122; Гвоздева, 2009: 158).

Як свідчить проведений аналіз спеціальної літератури, за загальним правилом, фактичне припинення чинності адміністративних актів відбувається саме собою, автоматично, у зв'язку з настанням певного факту або юридичної події, пов'язаних із виконанням (реалізацією) адміністративного акта, тому немає потреби в спеціальному волевиявленні або виданні адміністративного акта, спрямованого на їх припинення (Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру», 2019: 351). Зокрема, як слушно зауважує Т. Коломоєць, припинення – дія закономірна, вона не зумовлена будь-якими подіями (Коломоєць, 2012: 151). Юридичне ж припинення адміністративних актів пов'язано з певною подією, юридичним фактом.

Способи припинення дії адміністративних актів

Для позначення способів юридичного припинення адміністративних актів у спеціальній літературі та судовій практиці використовується досить різноманітна термінологія, зокрема «скасування», «визнання недійсним», «відкликання», «визнання нечинним», «втрата чинності» тощо.

Під «втратою чинності» дослідниками пропонується розуміти передбачений правовими приписами момент закінчення дії нормативно-правового акта, що є наслідком настання передбачених у законодавстві обставин (Щирба, 2014: 33). Визначення терміна «скасування» найбільш вдало сформульовано М. Щирбою, яка зазначає, що скасування правового акта – це техніко-юридичний спосіб усунення (видалення) правового акта із системи правового регулювання, що полягає у прийнятті (легалізації) імперативного рішення про визнання втрати цим актом соціально цінних регуляторних властивостей (Щирба, 2014: 32).

Разом із тим у спеціальній літературі існує твердження, що предметом наукового переосмислення сьогодні мають стати й відносини щодо втрати чинності нормативно-правовим актом. При цьому кожна група підстав утрати чинності нормативно-правовим актом має свої особливості та проблематику дослідження (Шуліма, 2010: 57). Якщо момент набрання чинності є початковою межею дії нормативно-правового акта, то момент утрати чинності є кінцевою межею чинності нормативно-правового акта. (Щирба, 2014: 32). Це твердження логічно застосовувати й до адміністративних актів.

Зокрема, А. Школик наголошує, що в контексті *de lege ferenda*, на відміну від більшості держав-членів Європейського Союзу, а тепер уже й розташованих у Європі колишніх республік Радянського Союзу (виняток – Російська Федерація), в Україні до цього часу не прийнято Адміністративно-процедурного кодексу, у проєкті якого було зроблено спробу врегулювати питання скасування (відкликання) адміністративних актів на рівні загального закону для всіх видів органів публічної адміністрації (ст. ст. 91–96) (Школик, 2013: 176).

Безумовно, ми поділяємо точку зору науковця щодо нагальної потреби в прийнятті процедурного законодавства. Зокрема, наразі законодавцем проводиться робота над розробкою та прийняття проєкту Закону України «Про адміністративну процедуру» (далі – проєкт ЗАП).

На нашу думку, певну визначеність у досліджуваному питанні можна спостерігати, проводячи аналіз проєкту ЗАП, у тексті якого також наявна різна термінологія (відкликання, визнання недійсним, скасування), яка, на думку укладачів, спеціально використовується у ЗАП, щоб: 1) сприяти впорядкуванню теорії, законодавства і практики в цій частині; 2) полегшити розуміння і правове регулювання названих механізмів у самому ЗАП.

Найпоширенішими підставами фактичного припинення дії адміністративних актів група авторів підручника з адміністративного права (В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін.) визначають: а) закінчення строку дії акта, який видано на певний строк; б) виконання вимоги, якщо зміст акта зводився лише до виконання цієї вимоги; в) настання певної юридичної події (Адміністративне право України. Повний курс : підручник, 2018: 165–166).

Проф. В. Авер'янов в академічному курсі адміністративного права вказував, що адміністративний акт припиняє свою дію у разі: а) виконання вимоги, якщо зміст акта зводився лише до виконання цієї вимоги; б) настання певної юридичної події, зокрема зникнення «адресата» акта (смерть фізичної особи, ліквідація юридичної особи); в) закінчення строку дії акта, який видано на певний строк; г) прийняття нового акта, яким поглинається зміст попереднього акта; д) скасування акта органом, що його видав, або іншим уповноваженим органом (Авер'янов, 2007: 286–287).

Т. Коломєць підставами для припинення дії актів визначає: а) скасування акта органом, який його видав, або видання нового акта, що фактично анулює старий. Загальним є правило, що з набранням чинності новим актом адміністрування автоматично припиняє свою силу акт з того самого питання, виданий раніше, хоча в новому й не містилася вказівка на його припинення. На практиці для формального припинення застарілих актів вироблена окрема процедура; б) закінчення строку, на який видано акт; в) досягнення мети, передбаченої актом, якщо його зміст зводився лише до виконання цієї вимоги (реалізація правових відносин, виконання приписів акта тощо). Не завжди виконання акта означає припинення його дії. Наприклад, наказ про призначення особи на посаду не може вважатися таким, що припинив свою дію, після того, як особа приступила до виконання своїх обов'язків; г) «зникнення» адресата акта, тобто у зв'язку з настанням певної юридичної події: ліквідація юридичної особи, смерть носія прав та обов'язків (Коломєць, 2012: 151–152).

Висновки. Чинне національне законодавство не містить норм, які закріплюють вичерпний перелік підстав припинення адміністративного акта, проте в цьому аспекті доцільно розглянути проєктне законодавство, зокрема проєкт ЗАП, яким підставами припинення адміністративним актом чинності визначено: а) виконання адміністративного акта (реалізація права або виконання певної вимоги, тобто досягнення мети, заради якої акт прийнятий); б) припинення дії адміністративного акта у зв'язку із закінченням строку чи з інших причин (адміністративний акт, виданий на певний строк, із закінченням цього строку перестає діяти, тому немає потреби спеціально його скасовувати. Так, дозвіл, виданий на певний строк, не дозволяє здійснювати передбачену ним діяльність після закінчення вказаного в ньому строку). Як приклади інших причин автори визначають різноманітні юридичні події, зокрема смерть фізичної особи, ліквідація юридичної особи, прийняття нового акта, яким поглинається зміст попереднього акта, тощо; відкликання правомірною адміністративного акта адміністративним органом, що його видав; визнання недійсним неправного адміністративного акта адміністративним органом, що його видав; в) скасування протиправного адміністративного акта в порядку адміністративного оскарження або судом (Науково-практичний коментар до проєкту Закону України «Про адміністративну процедуру», 2019: 351–352). Такий підхід, на нашу думку, є найоптимальнішим і відповідає вимогам правозастосування.

Фактично подібний перелік підстав міститься й у зарубіжному законодавстві. Зокрема, § 43 Закону ФРН про адміністративну процедуру закріплює, що адміністративний акт залишається чинним доти, доки його не буде повернуто, він не буде відкликаний, скасований в інший спосіб або не буде виконаним

у зв'язку із закінченням часу або з інших підстав. Нікчемний адміністративний акт є таким, що не діяв. Згідно з ч. 3 ст. 83 Адміністративного процедурно-процесуального кодексу Республіки Казахстан, адміністративний акт припиняє дію з моменту настання подій, передбачених адміністративним актом, виконання його вимог, скасування адміністративного акта або закінчення терміну дії (Административный процедурно-процессуальный кодекс Республики Казахстан, 2020).

Список використаних джерел:

1. Тимошук В.П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії. Київ : Конус-Ю, 2010. 296 с.
2. Школик А. Скасування та відкликання індивідуальних адміністративних актів. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2013. Вип. 58. С. 176–181.
3. Рабінович С. Конституційні принципи правової певності і захисту легітимних очікувань у діяльності публічної влади. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2014. Вип. 60. С. 168–177.
4. Євстигнєєв А. Оскарження актів органів держави та місцевого самоврядування за Кодексом адміністративного судочинства України. *Юридичний журнал*. 2006. № 12 (54). С. 31–33.
5. Козій І.С. Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування у судовому порядку : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2013. 23 с.
6. Рихтер И., Шупперт Г.Ф. Судебная практика по административному праву : учебное пособие. Москва : Юристъ, 2000. 604 с.
7. Апрыткин А.В. Прекращение действия нормативных правовых актов (теория, практика, техника) : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 «Теория и история права и государства». Нижний Новгород, 2011. 34 с.
8. Мицкевич А.В. Акты высших органов Советского государства: юридическая природа нормативных актов высших органов государственной власти и управления СССР. Москва : Юридическая литература, 1967. 172 с.
9. Белкин А.А. Юридические акты: Обладание силой и действие. *Правоведение*. 1993. № 5. С. 3–14.
10. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
11. Мандюк О.О. Індивідуальні адміністративні акти: теорія та практика застосування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2017. 214 с.
12. Плечій О. Часові межі дії нормативно-правових актів України: проблемні питання. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2002. Вип. 37. С. 70–73.
13. Старилев Ю.Н. Курс общего административного права : в 3 т. Москва : НОРМА (Издательская группа НОРМА – ИНФРА-М), 2002. Т. 2 : Государственная служба. Управленческие действия. Правовые акты управления. Административная юстиция. 600 с.
14. Яхин Ф. Ф. Действие административно-правовых актов : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.14. Москва, 2004. 215 с.
15. Гвоздева А.Н. Индивидуальные административно-правовые акты : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.14. Киров, 2009. 216 с.
16. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» / авт. колектив ; за заг. ред. В.П. Тимошука. Київ : ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с.
17. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. 2-е вид., змін. і доп. Київ : Істина, 2012. 528 с.
18. Щирба М.Ю. Втрата чинності та зупинення дії нормативно-правових актів: деякі теоретико-прикладні аспекти. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 3. С. 31–40.
19. Шуліма А.О. Темпоральна дія нормативно-правового акта та юридична практика. *Наукові записки*. 2010. Т. 103. С. 56–59.
20. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). Київ : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. Т. 1 : Загальна частина. 624 с.
21. Административный процедурно-процессуальный кодекс Республики Казахстан от 29 июня 2020 года № 350-VI. URL: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/K2000000350>.

References:

1. Tymoshchuk V. P. Administratyvni akty: protsedura pryiniattia ta pryypynennia dii [Administrative acts: procedure for adoption and termination]. K. : «Konus-Yu», 2010. 296 p. [in Ukrainian].
2. Shkolyk A. Skasuvannia ta vidklykannia indyvidualnykh administratyvnykh aktiv [Cancellation and revocation of individual administrative acts]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii yurydychna*. 2013. Vyp. 58. P. 176–181 [in Ukrainian].
3. Rabinovych S. Konstytutsiini pryntsyipy pravovoi pevnosti i zakhystu lehitymnykh ochikuvan u diialnosti publichnoi vlady [Constitutional principles of legal certainty and protection of legitimate expectations in the activities of public authorities]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii yurydychna*. 2014. Vyp. 60. P. 168–177 [in Ukrainian].
4. Ievstyhnieiev A. Oskarzheniia aktiv orhaniv derzhavy ta mistsevoho samovriaduvannia za Kodeksom administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [Appeals against acts of state and local self-government bodies under the Code of Administrative Procedure of Ukraine]. *Yurydychnyi zhurnal*. 2006. №12(54). S. 31–33 [in Ukrainian].
5. Kozii I. S. Osoblyvosti provadzhennia u spravakh shchodo oskarzhennia rishen, dii chy bezdiialnosti orhaniv ta posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia u sudovomu poriadku [Peculiarities of proceedings in cases of appealing against decisions, actions or omissions of bodies and officials of local self-government in court]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Nats. un.-t «Odeska yurydychna akademiia». Odessa, 2013. 23 p. [in Ukrainian].

6. Rykhter Y., Shuppert H. F. Sudebnaia praktyka po admynstratyvnomu pravu : uchebnoe posobyie [Judicial practice in administrative law]. M. : Yuryst', 2000. 604 p. [in Russian].
7. Apriatkin A.V. Prekrashchenye deistviya normatyvnykh pravovykh aktov (teoriya, praktyka, tekhnika) [Termination of validity of normative legal acts (theory, practice, technique)]: avtoref. dys. na soysk. uchen. step. kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.01 «Teoriya y ystoriya prava y hosudarstva». Nyzhnyi Novhorod, 2011. 34 p. [in Russian].
8. Mytskevych A. V. Akty vysshykh orhanov Sovetskoho hosudarstva: yurydycheskaia pryroda normatyvnykh aktov vysshykh orhanov hosudarstvennoi vlasty y upravleniya SSSR [Acts of the highest bodies of the Soviet state: the legal nature of the normative acts of the highest bodies of state power and administration of the USSR]. M. : Yurydycheskaia lyteratura, 1967. 172 p. [in Russian].
9. Belkyn A. A. Yurydycheskye akty: Obladanye syloi y deistviye [Legal acts: Possession of power and action]. *Pravovedeniye*. 1993. № 5. P. 3–14 [in Russian].
10. Administratyvne pravo Ukrainy. Povnyi kurs [Administrative law of Ukraine. Full course]: pidruchnyk / Halunko V., Dikhtiiivskiy P., Kuzmenko O., Stetsenko S. ta in. Kherson : OLDI-PLiU S, 2018. 446 p. [in Ukrainian].
11. Mandiuk O.O. Indyvidualni administratyvni akty: teoriia ta praktyka zastosuvannya [Individual administrative acts: theory and practice of application]. Dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yurydychnykh nauk, 2017, 214 p. [in Ukrainian].
12. Plechii O. Chasovi mezhi dii normatyvno-pravovykh aktiv Ukrainy: problemni pytannia [Time limits of normative-legal acts of Ukraine: problematic issues]. *Visnyk Lvivsk. un-tu. Seriia yurydychna*. 2002. Vyp. 37. P. 70–73 [in Ukrainian].
13. Starylov Yu. N. Kurs obsheho admynstratyvnoho prava. V 3 t. T. 2: Hosudarstvennaia sluzhba. Upravlencheskye deistviya. Pravovye akty upravleniya. Admynstratyvnaia yustytysia [General Administrative Law Course. In 3 volumes. Vol. 2: Public service. Management actions. Management legal acts. Administrative justice.]. M. : Yzdatelstvo NORMA (Yzdatelskaia hruppa NORMA – YNFRA-M), 2002. 600 p. [in Russian].
14. Iakhyn F. F. Deistviye admynstratyvno – pravovykh aktov [Operation of administrative and legal acts]: dys. kand. yuryd. nauk : 12.00.14. Moskva, 2004. 215 p. [in Russian].
15. Hvozdeva A. N. Yndyvydualnye admynstratyvno-pravovye akty [Individual administrative legal acts]: dys. kand. yuryd. nauk : 12.00.14. Kyrov, 2009. 216 p. [in Russian].
16. Naukovo-praktychnyi komentar do proektu Zakonu Ukrainy «Pro administratyvnu protseduru» [Scientific and practical commentary on the draft Law of Ukraine «On Administrative Procedure»] / Avt. kolektyv (Andriiko O. F., Bevzenko V. M. ta in.), za zah. red. Tymoshchuka V. P. K.: FOP Myshalov D. V., 2019. 460 p. [in Ukrainian].
17. Kolomoiets T. O. Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine]: pidruchnyk. Vyd. 2, zmin. i dop. / Za zah. red. T. O. Kolomoiets. K. : Istyna, 2012. 528 p. [in Ukrainian].
18. Shchyrbina M. Yu. Vtrata chynnosti ta zupynennia dii normatyvno-pravovykh aktiv: deiaki teoretykopykladni aspekty [Repeal and suspension of regulations: some theoretical and applied aspects]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. 2014. № 3. P. 31–40 [in Ukrainian].
19. Shulima A. O. Temporalna diia normatyvno-pravovoho akta ta yurydychna praktyka [Temporal effect of normative legal act and legal practice]. *Naukovi zapysky*. 2010. T.103. S. 56–59 [in Ukrainian].
20. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs [Administrative law of Ukraine. Academic course]: Pidruchn.: U 2 t. / Red. kolehiia: V.B. Averianov (holova). K.: TOV «Vydavnytstvo «Iurydychna dumka», 2007. T. 1: Zahalna chastyna. 624 p. [in Ukrainian].
21. Admynstratyvnyi protsedurno-protseessualnyi kodeks Respublyky Kazakhstan [Administrative procedural code of the Republic of Kazakhstan]. Kodeks Respublyky Kazakhstan ot 29 yunia 2020 hoda № 350-VI. URL: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/K2000000350> [in Ukrainian].